

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2024 р., м. Одеса

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION "SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY
NAMED AFTER K.D. USHYNsky"**

*(Department of General and Differential Psychology,
Department of Psychiatry, Medical and Special Psychology,
Department of Theory and Methods of Practical Psychology)*

MOLDOVA STATE UNIVERSITY

(Department of Psychology)

UNIVERSITY OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION, KRAKOW

(Institute of Psychology)

VILNIUS UNIVERSITY

(Institute of Psychology)

JOHNS HOPKINS UNIVERSITY

(Department of Psychology & Brain Sciences)

ODESA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY

(Department of Language and Psychological and Pedagogical Training)

KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL

UNIVERSITY NAMED AFTER H. S. SKOVORODA

(Department of Psychology)

CLASSICAL PRIVATE UNIVERSITY

(Department of Practical Psychology)

VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY

(Department of Psychology)

ODESA ASSOCIATION OF PSYCHOLOGISTS

**ACTUAL PROBLEMS
OF PRACTICAL PSYCHOLOGY**

Collection of scientific works

International Scientific and Practical Internet Conference

May 17, 2024

Odessa – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»**

*(кафедра загальної та диференціальної психології,
кафедра психіатрії, медичної та спеціальної психології,
кафедра теорії та методики практичної психології)*

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ

(кафедра психології)

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ

(Інститут психології)

ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(Інститут психології)

УНІВЕРСИТЕТ ДЖОНСА ГОПКІНСА

(кафедра психології та досліджень про мозок)

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(кафедра мовної та психолого-педагогічної підготовки)

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ

(кафедра психології)

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(кафедра практичної психології)

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

(кафедра психології)

ОДЕСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПСИХОЛОГІВ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2024 року

Одеса – 2024

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ В РОБОТІ З ДЕПРЕСИВНИМИ РОЗЛАДАМИ ПОСТТРАВМАТИЧНИХ У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС	
Ковальов Б. В., Садова М.А.	403
ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ ПСОРИАЗУ ЯК ПСИХОСОМАТИЧНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ У ДОРΟΣЛИХ ТА ЙОГО РЕАБІЛІТАЦІЯ	
Колеснікова І.М., Мельничук І.В.	406
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДІАГНОСТИКИ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ СОМАТОФОРМНИХ РОЗЛАДІВ У ДОРΟΣЛИХ В УМОВАХ ВІЙНИ	
Велікова О.С., Таран О.П.	410
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУТНОСТІ ТРИВОЖНОГО РОЗЛАДУ ОСОБИСТОСТІ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ: СИМПТОМАТИКА ТА ПІДХОДИ ДО РЕАБІЛІТАЦІЇ	
Пуленко О.В., Таран О.П.	413
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ТРИВОЖНО-ФОБІЧНИХ РОЗЛАДІВ У ДІТЕЙ ТА ЇХ РЕАБІЛІТАЦІЯ	
Зіньковська В.Є., Венгер Г.С.	417
СТРАТЕГІЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ПОСТТРАВМАТИЧНИМ СТРЕСОВИМ РОЗЛАДОМ: АНАЛІЗ НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛ	
Коваль А. А. , Чугуєва І. Є.	419
ЧИННИКИ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПРИКОРДОННИКІВ	
Дуда О. П.	422

Література

1. Михайлов Б.В., Чугунов В.В., Курило В.О., Саржевський С.Н. Посттравматичні стресові розлади : Навчальний посібник / Під заг. ред. проф. Б. В. Михайлова. Вид. 2-е, перероблене та доповнене. Х.: ХМАПО, 2014. 223с.
2. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю: навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи Л. М. Вольнова. Київ, 2012. 275 с.
3. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях К.: Педагогічна думка, 2016. 219 с.
4. Семенова Ю.С. Теоретико- методологічний аналіз поняття психотравма. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2012. Вип. 5.
5. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с.
6. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. – Київ, 2018. – 240 с.
7. Царенко Л.Г. Особливості переживання психотравми під час воєнного конфлікту Психологія: теорія і практика. Випуск 1 (3)' 2019.
8. Самара О.Є. Психологічні особливості стратегій стрес-долаючої поведінки співробітників МНС [Текст] : автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. О., 2010. 16 с.
9. Психологічна допомога особистості, що переживає наслідки травматичних подій: зб. статей / Ін-т соціальної та політичної психології; Представництво Польської академії наук у м. Києві; Соціально- психологічний методичний реабілітаційний центр. К.: Міленіум, 2015. 150 с.
10. Результати дослідження «Психічний стан українців під час війни проти Росії», авторський проект агенції Proinsight Lab.
11. Франкл В. Человек в поисках смысла. М.: Прогресс, 1990. 368 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ДИЗОНТОГЕНЕЗУ КОГНІТИВНОЇ СФЕРИ У ДІТЕЙ ТА ШЛЯХИ НЕЙРОРЕАБІЛІТАЦІЇ

Зіньковська В.Є., Венгер Г.С.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Вивчення особливостей прояву дизонтогенезу когнітивної сфери у дітей є актуальною проблемою над якою працюють спеціалісти багатьох галузей. Актуальність теми обумовлена тим, що з моносимптомними варіантами порушень розвитку в наш час зустрічається дуже мало дітей, проте переважають варіанти їх множинних проявів.

Розглядаючи дизонтогенез як розвиток, що протікає в несприятливих умовах обмеженого простору. Можна зазначити, що відхилення від нормального психологічного розвитку пов'язано з вродженими або набутими порушеннями формування нервової системи. Які самі по собі не можуть змінити його сутності і направленості, але надають йому певну специфіку в формі особистісного способу реалізації. При цьому внутрішні умови можуть спровокувати виникненню зовнішніх, а зовнішні трансформуватися у внутрішні.

Психіку дитини з відхиленнями у розвитку когнітивної сфери, при цьому представляють, як психіку здорової дитини за винятком порушених або відсутніх у неї функцій.

Дизонтогенез, як особливий спосіб розвитку зберігає в собі всі основні його властивості та ознаки. Будь-який варіант відхилень у розвитку має деякі загальні властивості, або параметрами.

Найбільш узагальнено і структуровано уявлення про параметри дизонтогенеза та її класифікацію були сформульовані в сучасній психології В. В. Лебединським. Оскільки процес розвитку протікає за певними законами, то і відхилення від цього процесу не випадкові, вони мають свої загальні особливості, які визначають основні параметри дизонтогенеза.

Виділяється шість форм дизонтогенеза:

- 1) психічне недорозвинення, типовою моделлю якого може бути розумова відсталість;
- 2) затриманий розвиток - поліформна група, представлена різноманітними варіантами інфантилізму, порушеннями шкільних навичок, недостатністю вищих кіркових функцій і т.д.;
- 3) пошкоджений психічний розвиток - варіанти, при яких дитина мала достатньо тривалий період нормального розвитку, порушеного захворюваннями, перш за все центральної нервової системи, або травмами;
- 4) дефіцитарний розвиток - варіанти психофізичного розвитку в умовах глибоких порушень зору, слуху і опорно-рухового апарату;
- 5) спотворений розвиток - поєднання недорозвинення, затриманого і пошкодженого розвитку;
- 6) дисгармонійний розвиток, що представляє собою порушення в формуванні особистості. Типовою моделлю даного виду дизонтогенеза можуть бути різні форми психопатій [4].

Мета нашої статті полягає в аналіз існуючих класифікацій проявів дизонтогенезу когнітивної сфери у дітей і вивчені їх проявів у конкретній віковій групі.

Об'єкт дослідження – діти молодшого шкільного віку.

Предмет дослідження – особливості прояву дизонтогенезу когнітивної сфери у дітей та шляхи нейрореабілітації.

Узагальнюючи використану наукову літературу, треба зазначити, що різноманіття видів і проявів дизонтогенезу когнітивної сфери у дітей потребує його всебічного вивчення та аналізу. На фоні їх множинних проявів реабілітацію слід проводити лише індивідуальну, враховуючи всі особливості розвитку і оточення окремої, конкретної дитини [1,3,4,5].

На даний час, з введенням інклюзивної освіти, розробленні державні корекційні програми для дітей з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату, із затримкою психічного розвитку та порушеннями інтелектуального розвитку. Що суттєво допомагає психологам-реабілітологам в проведенні корекційної та реабілітаційної роботи з дітьми з порушеннями когнітивної сфери [2].

Література

1. Затримка психічного розвитку у дітей: причини виникнення та корекція. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство: науково-методичний збірник/Ред. кол. Н.Софій (голова), І.Єрмаков (керівник авторського колективу і науковий редактор), та ін. - К.: Контекст, 2000. - 336 С.
<https://studfile.net/preview/6824549/page:19/>
2. Корекційні програми. Міністерство освіти і науки України
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchannya-ditej-u-specialnih-zakladah-osviti/osvita-ditej-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi/korekcijni-programi>
3. Смаль Б.В. Особливості психічного розвитку дітей при дизонтогенезах різних типів.
<https://vseosvita.ua/library/osoblivosti-psihicnogo-rozvitku-ditej-pri-dizontogenezah-riznih-tipiv-403340.html>
4. Спеціальна психологія : підручник / Вадим Кобильченко, Ірина Омельченко. – Київ : ВЦ «Академія», 2020. – 224 с. – (Серія «Альма-матер»)
5. Шульженко Д.І. Дизонтогенетичні аспекти ранньої корекційно-педагогічної роботи в соціально- реабілітаційних центрах.
<https://ap.uu.edu.ua/article/574>

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ В РОБОТІ З ДЕПРЕСИВНИМИ РОЗЛАДАМИ ПОСТТРАВМАТИЧНИХ У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС

Ковальов Б. В., Садова М. А.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Проблема вивчення психологічних особливостей застосування реабілітаційної програми в роботі з депресивними розладами є дуже актуальною. А у військовий час ця актуальність ще й збільшується. У воєнний час різко підвищується небезпека появи депресії у людей, що опинилися на території воєнних дій. У воєнний час дуже багато стресових факторів: смерть близьких та сторонніх людей, ракетні обстріли та зруйновані житла, вимушена міграція – все це породжує тривогу, неясність майбутнього, втрату контролю над ситуацією та звичайно ж депресію.

Депресія входить до п'яти найчастіших розладів, які зустрічаються у практиці первинної лікарської допомоги. Поширеність у популяції від 3% до 6%. Близько 1% депресій щорічно діагностується вперше. Ризик розвитку протягом життя становить у популяції близько 20%, у 5 - 12% чоловіків і 10 - 25% жінок на протязі життя розвинеться депресія, або хоча б один виразний депресивний епізод. У 5% розвинеться важка форма депресії. З хворих на депресію близько 2/3 хворих взагалі не потрапляють у поле зору психіатрів. Серед тих, хто звернувся по допомогу, особливо в первинну ланку, тільки кожен третій випадок відповідно діагностується, при цьому лише кожному четвертому призначається адекватне лікування. 15% страждаючих на депресію здійснюють суїцид. Цікавим є той факт, що 70% пацієнтів, які вчинили суїцидальну спробу в рамках депресії до цього, в середньому 6 місяців відвідували лікаря загальної практики [2].

"Згідно з останніми дослідженнями соматичних результатів, непрацездатність внаслідок депресивних розладів порівнянна з такою при